

עלון המשק

גבעת חיים
הקיבוץ המאוחד

יום ר', י"ג חמוז תשכ"ז 21.7.67
ע ל ו ן 789

נדהמים ומזועזעים אנו עומדים על קברו הרענן של

נחן ארונה

שנפטר אחמול, יום ה' 20 ביולי 1967.

נחן ארונה נולד ב-20 ביולי 1912 בקטוביץ, אז שליזה הגרמנית. אביו היה רופא ילדים ידוע ואמיד ולבן ניתן מיטב החינוך וההשכלה. אם כי המשפחה הייתה ספוגה תרבות גרמנית, נשלח הבן לגימנסיה פולנית, אחרי סיפוח חבל ארץ זו לפולין בחוזה שלום של 1919. בגומרו את ביה"ס התיכון בגיל צעיר מדי בכדי להתקבל מיד לאוניברסיטה, עשה שנה בהכנות שונות למטרתו - לימודי המשפט הבין-לאומי. ביחוד התמסר ללימוד שפות, בלה עם הוריו בנסיעות ארוכות באירופה, וישב זמן מה בגרנובל בכדי להשתלם בשפה הצרפתית. ב-1929, עם שובם מהנסיעה הארוכה, עקרה המשפחה לברלין ונחן החחיל ללמוד משפטים. הוא התקרב לחוגי השמאל הגרמני והיה מעורב בהתנקשויות ואף בתגרות ימים עם סטודנטים נאצים.

מיד עם עלות היטלר לשלטון עזב את גרמניה ויצא להולנד. באותו זמן, בעצם "יום הבויקוט", ה-1 באפריל 1933, נסע אביו לארץ-ישראל ע'מ להכין את העלייה. ואמנם, נתן עלה ביולי 1933, וההורים עם האחיות הצעירה באוקטובר. עבודתו הראשונה של נתן בארץ הייתה בבנין, בהקמת המוסד החינוכי במשמר-העמק, אחרי כן שימש כמדריך במקוה-ישראל. נשא לאשה ידידה שעלתה זמן קצר אחריו והם השתקעו בגדרה. השנים שם היו קשות: נסיון להקים משק עצמאי, כשלונות, מחלת אשתו - אסחמה קשה - שגם האקלים המומלץ של גדרה לא עזר נגדה. עם קריאת המוסדות החגייים נחן למשרת הישובים העבריים, ועם פרוץ מלחמת העולם השנייה לצבא הבריטי. הוא עבד שם כנהג של טנק מים במדבר המערבי ונפגש עם המגויסים הראשונים של גבעת-חיים. בהיותו במלטה מתה אשתו הראשונה והוא השתחרר לפני סיום המלחמה, ע'מ לדאוג לנורית. עוד בהיותו בגדרה שאף לקבוצ. קשר קשרים עם "שער הנגב", היא כפר-סאלד של היום, אך בגלל מחלת אשתו לא נתקבל. ביחוד שאף המיד לחנך את בתו בקבוצ. ואמנם, ב-1945 עבר עם נורית לגבעת-חיים.

במשק אנו זוכרים את נחן בששחי פעילות רבים. היה מזכיר, היה רכז ועדת העלייה ומדריך של הקבוצה הגדולה של עולי קוצ'ין והתמסר להעלאתם המקצועית ולקליטתם החברתית בכל הלהט וההתמדה האפייניים לו והם אהבו והעריצו אותו, גם אחרי עזבתם. החגייים לעזרת מחזור הבנים שהלך ליד-חנה. היה מורה ומחנך אהוב ונערץ על ידי ילדים, חברים לעבודה והורים. קבל על עצמו את הסכך זרוע המוקשים של ענייני השילומים, ולא באחרונה הודות לו יצאנו ממנו שלמים. משפחתו הייתה תמיד פתוחה לקליטה, המיד היה מוכן לתת עוד ועוד ופינתו המסופחת שפעה אהבה. מחלתו לא הפריעה לו ולא לסובבים אותו להתמסר התמסרות מלאה לענייני הכלל. ומחנך כל עיסוקיו וגם מתוך מחלתו נמשך המיד חזרה אל אהבתו הראשונה - העבודה הפיזית והרפת.

עלון המשק

גבעת חיים
הקיבוץ המאוחד

יום ד', י'ג חמוז חשכ'ז 21.7.67
ע ל ו ן 789

ב י ת מ ש ה ש ר ח

ו ז ו מ ג י ל ת ה י ס ו ד :

היום הזה, יום ב', ט' בחמוז החשכ'ז, ה-17 ביולי 1967, אנו יורים
אח אבן-הפינה לבית-העם שישא את שמו של משה שרת, שר החוץ הראשון של
מדינת ישראל, וראש הממשלה השני שלה, במלאכה טנחיים למותו.
מאנשי היסוד בתנועת הפועלים העברית והארץ ישראלית, שאושיותיה הן
הגשמה עצמית, חיים של ערך, הגנה וכבוד, היה משה שרת שליח נאמן,
בהחיצו עשרות בשנים במרכז הפעולה המדינית והציבורית של חנועתנו
והתנועה הציונית כולה, ליד הגה בנין הישוב וכח המגן שלו, ובחיתו
מאוצרות רוחו לעיצוב תרבות החיים ודמותו החברתית של הישוב העברי
בימים שבטרם מדינה.

בקום מדינת ישראל היה משה שרת נושא דבריו במשפט העמים, ודבריו
לופחים את עמודי הצדק בכח קדומים, שינק את אנניו ונוצק מהגות שופטים
ונביאים בטרם גולה, ומענות עם כדורות של גלות - וזכה לעמוד על ערשה
של המדינה, בהיולדה מתוך להבות מלחמת הקוממיות.
קנאי למקורות התרבות של העם ולערכיה של תנועת התחדשות של העם
היהודי - נשא עמו משה שרת אחורה גדולה אל ישובי הקומינה והעבודה,
בהם עוצבה ומתעצבת דמותו של האדם היהודי כדור החקומה.
בית זה, המוקם באיזור שהיה מיקוד למאבק הישוב העברי בימי העפלה
ומרי, ישמש מרכז תרבות, בית גנזים לעיון וללימוד חולדות תקופה זו,
ובית התועדות לעצרות עם וכינוסי ציבור.

בהציבנו את שמו של משה שרת על הבית הזה, אנו נוחנים ניב
לתקוותנו ולרצוננו הלאומיים מחוץ נבכי העם באדמה הארץ הזאת.
היום אנו מניחים יסודותיו במעמד רעיחו, צפורה שרת, וכל בני
משפחה שרת הענפה והשורשית, באי כוח הסוכנות היהודית, חברי מועצת
עמק חפר ונציגי ישוביו, נציגי ההסתדרות, מוסדות וציבור.
בנושאינו אמונה, כי הבית הזה, אשר יכון בלב ישובים של חלוצים
לוחמים, ימלא את יעודו כרוחו של האיש, שאח שמו הוא נושא, אנו חותמים
על מגילת קלף זו, שתוטמן לזכרון ביסודותיו.

בשם המדינה של מדינת ישראל - כבוד יום שערות עם המילים לחשמה שמלכות על ידית אפן-הפינה
שן המילת השניו כמטרת על חלל המילת חלוקת זמנך בחנוכה
בשם המדינה של מדינת ישראל - כבוד יום שערות עם המילים לחשמה שמלכות על ידית אפן-הפינה
שן המילת השניו כמטרת על חלל המילת חלוקת זמנך בחנוכה

ה ט כ ס טכס יריח אבן-פינה לבית משה שרת החקייט ביום ב' השבוע, לפנות ערב. מעל המרעה הוקמה כמה מקושטת בדגלים, והוצגו תכניות הבית והדגם. האור הרך של שעה בין הערביים, והמשטח הגדול הירוק של המרעה, נתנו למעמד קסם מיוחד של שלווה ורוך.

בין האורחים: משפחת שרת - צפורה, יהודה, עדה גולומב, בניס ונכדים; באי-כח הסוכנות וההסתדרות, יו"ר מועצת עמק-חפר, נציגי ישובים ועוד; חברי משק וילדים.

פחה ישראל גלר, בכרכו את הבאים לשחף עצמם במעמד חגיגי זה. חקופה ארוכה היתה גבעת-חיים שותפה נאמנה לגיבוש של כח המגן העברי העצמאי, מוקד למלחמה על עליה חפשיה ולמאבק. לכן יעדנו בית זה, נוסף לתפקידו כבית תרבות וכבית-עם, להכיל את גנוך המרי, המאבק לעליה ולעצמאות.

הוקראה כרכה מגולדה מאיר שנבצר ממנה להשתחף בטכס "אולם לבי אחכם".

יצחק הרבני, חבר הנהלת הסוכנות היהודית, העלה זכרונות מביקורו האחרון של משה שרת בדרום אמריקה, כשליח הסוכנות. אם כי ראה בעצמו אז "שליח ליהודים" הסכים להפגש עם קבוצה קטנה של מדינאים ושם סיפר על תולדות משפחתו בארץ ואת האפופיאה של הבילואים-לא הרצאה פוליטית, אלא תולדות משפחה רוסיית שבאה לבנות בית ולהבנות. הוא לא הרצה אלא סיפר, בצרפתית, בסוף אידיילי, אינטימי, ושומעיו היו אותה קבוצה של אנשים שעמדו לנו במכתן בקום המדינה - ואשר עמדו לנו שוב כאוחזי מבחן בימינו אלה.

היה בו במשה שרת מיזוג נדיר בין החלטיות ועדינות. בהחלטיות הוא ראה צו לאומי-צבורי - עדינותו היתה פנימית, מורשח. מצד אחד - ניתוח תיאורטי, ראיית הדבר; מן הצד השני - ראיית החבר, האיש, הידיד, על בעיוחיו.

משה שרת צמח בחוץ חוג האינטליגנציה. מחוץ הכרה פנימית, כי רק תנועת העבודה תוכל להגשים את הרעיונות של אותה אינטליגנציה, הוא השתלב, יחד עם קבוצתו בתנועת העבודה. בכל יום הוא שאף למלא שליחות במלואה, ללמד אחרים שיש למלאה במלואה.

השפה העברית היתה לו צו ומצוה, סמל לאומה המתחדשת; כל שגיאה - חטא שבשגגה, ואם אין אהה מתקן, הרי שאתה מחטיא את חברך.

משה שרת היה הציוני המוחלט. בשנותיו האחרונות, בהן היתה התנועה מותקפת מכל עבר, הוא התמסר לה באמונה שלמה - והנה באו ימינו אלה והראו בעליל את ההזדהות בין התפוצות ובין העם היושב בציון. הבית הזה יהיה קשור עם המרי ועם ההעפלה-ערכים שקדמו לימינו אלה והביאו עד אליהם.

תהיה גם דרכנו אנו: החלטיות בימים קשים, עדינות וידידות בכל ימות השנה.

יהושע לוי, חבר הועדה המרכזת של ההסתדרות, אמר כי אמנם נאה המקום להנציח את זכרו של משה שהיה קשור בו עוד מימי המאבק על זכותנו לאדמת ודני חוארית, כשהוא עמד בראש התנועה יחד עם תיים ארלוזורוב,

משה, איש הדיוק והשלמות, נקרא ע"י ברל כצנלסון לעבודה ב"דבר" למען אחריות ודיוק. ממיסדי "עם עובד" היה, מחוץ ידי עה כי בלי תרבות לא יוכל ציבור הפועלים למלא את תפקידו ולהיות ממעמד לעם. "הספדיה לעם" - הרעיון וראשית הבצוע היו של משה. גם ממיסדי "הבחרות הסוציאליסטית" היה ומראשוני מחנכיה. לכן גאה ההסתדרות להיות שותפה למפעל זה.

חיים בן-צבי, יו"ר המועצה האיזורית עמק-חפר; העלה אף הוא על נס את חלקו של משה שרת במימין עם שלטונות המנדט על רכישת אדמות ודי חוארית, ובזכותו חקענו יחד בישימון זה לפני 39 שנה. לפני 21 וחצי שנה עמדו בעצם המקום שה עליו רגלנו דורכח כעת, המשוויינים והסנקים וחילילים מחופרים היטב של הצבא הבריטי במצור על גבעת-חיים, ומולם הסתערו ההמונים על הגנת העליה, ונפלו מן החברים שבאו ממרחקים. כיום מאוכלס עמק-חפר ב-50 ישובים חקלאיים, יוצאי גלויות רבות. הבית יאציל עליהם מרוחו ויגביר אהבה לארץ. לעם ולתנועה.

בן-אהרון: באנו אל משה ואל חיים ארלוזורוב ובקשנו סעד לקבלת אדמה, בחקופה שמאור פועלים חכו 5, 6, 10 שנים כדי לזכות בחלקת אדמה לישיבה. כעבור שנה - נרצח חיים ארלוזורוב וקראנו לישיבתו על שמו, חור זעזוע עמוק מציחת מנהיג פועלים על אדמת חל-אביב. הוא ומשה סימלו את המפנה שחל אז בתנועה הציונית - עד אליהם לא יתואר כי נציג פועלים ינהל את המדיניות הציונית וייצגה כלפי חוץ.

קשרינו עם משה היו רצופים אחדות ומאבק, אהבה חברית ומחלוקת חמורה. ורחקנו לכח ממנו בכמה תחומים. היה מישר רחב של אחוה בינינו - המרי העברי, קריעת פרים לכנים, הנפת דגל ישראל בין הצבאות הלוחמים בנאציזם בתזיתות אירופה והמזרח התיכון. יו ימים. ובאו ימים. באו ששת הימים והעין צופיה, ומה שעוד אתמול היה ישוב ספר הנה תה הוא בחור תוכה של הארץ. ובאו ימים ואושרה אמנת האיחוד בין שתי המפלגות, ויהיו זים ויבואו כולם, הארבע או החומש, כל מי שיש בכחו לדאות משמעות הימים האלה לגבי ונועה ואחריותה. חלומו של משה שרת - ליכוד תנועת הפועלים - היא בשורת יסוד לכל כנס ותיחד עם זכרו. אחרי שנות שמרון בתנועה, הננו עומדים היום על סף איחוד וליכוד - וזר הפרחים האמיחי לזכרו של משה. מי יתן והעם בימי שלום לא יפול מן העם בימי מלחמה.

אנו עומדים להקים כאן מפעל תרבות למשקנו ולמשקי הסביבה, ומפעל זכרון עם ולחקופה - למרי שהיינו שותפים לו.

צפורה שרת כרכה על היוזמה להקמת מפעל הזכרון. השתחפחה בטכס היא 'ה חמורה של מסורת - משה שרת מעולם לא הסכים להשתחף בטכסים של יריח אבן-פינה! נקוה הבית יעמוד במהרה על תלו ונפגש כולנו יחד בהנוכחו.

בחתמה על מגילת היסוד ננעל הטכס.

דבר י ש ר א ל ג ל ר באספה החגיגית לציון ח ג ה נ צ ח ו ן
ו ח ג ה - 35, ערב שבת, 14 ביולי 1967

כשאנו מתכנסים לחוג את חג הנצחון וחג 35 שנה לבנין ביתנו - נעלה בראש שמחתנו את זכרו של אבי ושל חללי צה"ל. בזכותו ובזכותם אנו חיים, חוגגים ומסוגלים להמשיך לבנות את העתיד. מליט אלה, שכולנו חוזרים עליהם - צריך לאמרם כתפילה.

עומדים אנו לאחר נצחון גדול שגם באגדה לא יאומן. אך אין אנו צוהלים ואיננו שיכורי נצחון. אנו לאחר נצחון אך עדין בחוף המלחמה. הננו מתהלכים מהורהרים, בהתרגשות מופנמת, כשמחשבותינו מוחזרות לא פעם אל העבר הקרוב, בעומדנו על פי תהום, בטרם נצחון, ואל מה שעלול היה לקרות לנו - אלמלא נצחון.

הימים הללו שלטלו את כולנו שלטלה גדולה וחזקה - כך שלא בלבד הבנים הלוחמים אשר נפגשו עם אכזריות המלחמה פנים אל פנים, כי אם גם אנהנו, הציבור שלא נלחם - חל בנו שני ואיננו עוד אותם האנשים השלויים והמיושבים כמקודם.

מחמת כך דומה שמידת ההתאפקות והריסון העצמי משמחת הנצחון הנם ביחס הפוך כמעט לגודל הנצחון.

ואם שאנו כמהים לשלום מידי ואין אנו יודעים אם יבוא בעקבות הנצחון, ואיננו בטוחים אם הוא קרוב יותר מכפי שהיה לפני כן - אעפ"כ קשה להפריז בגודלו: נערנו את סכנת הכליון מעל גבנו ונהיינו חזקים ובטוחים פי כמה.

בחג המשק ה-34 לפני שנה אמרתי, שימי מלחמת העצמאות והקמת המדינה היו ימים של אויר פסגות וחרדות גדולות - בימים אלה חזרנו אל אותם שיאים מוגבהים פי כמה, גם באויר פסגות אך גם בחרדות, וזאת חרף הנצחון.

אויר הפסגות הנו התלכדות העם בארץ, הרעות והסולידריות של העם בחפוצות, וחנופת הנצחון. ואילו החרדות הן מה יבוא לאחר הנצחון, בימים האפורים והערובים, בעת שדרושה לנו א ש ה ח מ י ד לעשיה הנכונה, על מנת לממש למעשה ובעובדות של חיים את הנצחון הצבאי.

כי גם אם יושג השלום המדיני הפורמלי עם שכנינו, לא יהיה השלום מובטח לאורך ימים מבלי שתהיה עליה גדולה של יהודים כפי שהיתה בחקופה שלאחר קום המדינה, מבלי שתיעשה התישבות גדולה, מבלי שייבנה המשק על יסודות בריאים, כלכליים ו חברתיים. כי אם לא כך - גדלה הסכנה בתוח ארוך חרף נצחוננו. על כן החרדה הגדולה לקראת הבאות.

כי גם להבא מבחננו יהיה במיצוי הישגי הנצחון ולא במדיניות בלבד כי אם בעבודתם האפורה של המוני יהודים, בבנין חברה ומשק, בחברות, בחברות ובהבטחה עבודה וקיום לכל. המבחנים הנם עדין לפנינו והם גדולים יותר וכבדים יותר מאלה שבעבר.

הסמכנו את חג ה-35 של ישובנו ליום ציון הנצחון. ודאי שקשיים של הימים ואי-יכולת להכין את החג שתכננו - גרמו לכך. אך אין זה מחייב שמבחינת ההיגשה לפחות נחיה את חגנו זה בהמעט דמות. אדרבא, עלינו לראותו בשיאו כשהוא מואר בכדקי האש של המלחמה, כשמצבורי הוויחנו פורצים כחות יצירה ובניה כבירים.

ואכן, ישובנו שלנו והתנועה הקבוצית כולה הגיעו להישגים אשר לא שערנום. אנו חיים בהרגשה שלא חסר לנו דבר ואין דבר שאיננו בהישג ידנו באם נרצה בו. עלינו ביצירה וביכולת היצירה, אנו מהווים את חשתיה הכלכלית-משקית והיסוד החברתי מהאיתנים בחברה הישראלית, וחרף עקלתונים מחמת משברים של הסביבה, לא נשקפת סכנה שבסיס איתן זה יעורער.

חברתנו בשנת ה-35 ולקראת השנים הבאות נכנסה לשלב גבוה יותר בשעה שהסנונית הראשונה של הדור השלישי נצטרפה לחברות. אך מה שאנו חסרים, זוהי הכוננות לבאות: גידול, קליטה, רוח התנדבות גדולה לשירות הישוב הקבוצע בפנים ולהקמת ישובים חדשים בעמיד, השתלבות ויזומה במעשה הגדול שהארץ הפכה לו מחדש לסדן נרחב.

מהחולשה שפקדה אותנו כשטח זה עלינו להתנער ולהיות נכונים למעשים גדולים - ככה חלוצי גדול לקראת הימים הבאים.

הנה נצעד לקראתם במלוא כחנו. בזה נברך עצמנו לחג זה.

ישראל גלר

אחרי דברי פתיחה אלה ספרו חברים על מהלך הקרבות בהם השתתפו אישית, ועל חוויותיהם. ספרו באותו ערב ובערב למחרת; אמיר קרן, יוחנן מנור, משה ויסהוט, מיכה קינן, משה כץ, אלון אלטר, יואב קציר, אורי גיל, גבי מגל, מיכה שרון, ואחרון אחרון חביב - זיוה בן-משה.

בערב אחר, לפני שבויעים, ספרו אשר גולן, נדב דרך, יריב בן-אהרון, יהודה גלר ויורם לב.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

בטכס יריח אכן הפינה לביה-שרת נשמע בן קטן, כבן 4, שואל את אמו "אמא, מתי כבר יורדים???"

ב.מ.צ

קטפנו את היבולים הראשונים.

האגם המוקדם "ג'נטיל" הניב 20 טון (כ-3 טון לדונם), מזה 15 לשוק, 3 לביה להכנת שימורים ב"גת" - לנו ולאחר - ו-2 למאכל בבית.

אשר לשזיפים, 2 דונם "אוגדן הניבו 9.250 טון לשוק ו-2 טון לביה, חלקם לשימורים. העצים המעטים של "ביוטי" ו"סנטה רוזה" גם הם הניבו השנה טונה פרי, וכן קטפנו השנה למעלה מ-7 טון "ויקסון", זן המאכזב בדרך כלל ומניב פרי רק אחרי חורף קר. ז.א. מבלי שנגענו עדין בזן השזיפים העיקרי, הוא ה"קלסי", כבר הורדנו 19 טון פרי.

גם באגסים הקטיף העיקרי, של הזן "ספדונה" עדין כולו לפנינו. היבול נראה גדול מאד ו- החברים מ ת ב ק ש י ס לה ח כ ו נ ז ל ג י ר י ס י ק ט י פ החל מאצע השבוע הבא. נפרסם את ההודעה על הלוח המיוחד מול לוח המודעות, ואנו מצפים להענות טובה ומהירה מצד הציבור.

עבודות הטיפול בכרם כמעט נסתיימו. בשנים רגילות אנחנו כחופה זו כבר בוצרים את הזן הראשון, ה"סלה", אולם השנה הכל נחאחר, והבציר יתחיל בדיוק ביחד עם הקטיף הגדול של האגסים ושל הקלסי!!

המחירים אמנם נמוכים, אבל הודות ליבולים הגדולים הם סבירים פחות או יותר.

ת פ ו ח י - א ד מ ה

נסתיים האסיף, היכול היה נמוך, ואין עדין סיכומים.

הודעה ל מ ר כ ז י ע נ פ י ס ,
מ פ ע ל י ס
מ ו ס ד ו ת צ ר י כ ה
מ ו ס ד ו ת ח י נ ו ר

הנכם מתבקשים להכין בהקדם האפשרי את חכנית ההשקעות לשנה תשכ"ח, כמון כן את חכנית הגידולים והייצור, הערכת של הוצאות יצור ושל תקציבי צריכה.

עלינו להכין את חכנית המשק ואת חכנית ההשקעות מוקדם ככל האפשר, ע"מ שנהיה מוכנים בעוד מועד לדיונים עם המועדון.

אריה פטקי

חברים המבקשים אוכל לטיוולים או לנסיעות וחופשות מתבקשים למסור את הזמנותיהם למחסן המטבח ב ש ע ו ת ה ב ו ק ר . בערב עובדת חברה אחת אשר מתפקדה הראשוני הוא לשרת את חדר האוכל והיא אינה יכולה להת-פנות לבקשות אישיות.

הננו מבקשות את החברים לקבל את הודעתנו זו, לאפשר לנו להכין הזמנות כראוי, ולמנוע אי-נעימות.

מ ה ס ין ה מ ט ב ה

ב.מ.צ.ר.ח

נסיעה לחו"ל של יהושע ויעל רעזנתק.
עוד לפני חדשים אחדים הכריז המרכז לחפוצות של הסוכנות היהודית על אפשרות לבמאי לנסוע למחנות קיץ של התנועה בארצות-הברית לשם הדרכה ביימחית שם. יהושע הגיש את מועמדותו והודיע על כך למזכירות. החשובה החלונית נתקבלה בעצם ימי הקרבות, יהושע השתחרר ב-8 ביולי ונסע ב-11 בו, והמזכירות לא יאתה סיבה לעכב בעדו.

היות ויעל ויהושע הגיע השנה תורם לנסיעה מטעם המשק, היתה תכניתם המקורית להפגש באירופה בדרכו חזרה של יהושע, ולבלות שם שבועות אחדים בסידורים. ביה"ס הסכים לעשות את הסידורים הדרושים להארכת חופשתו של יהושע מהוראה.

עתה מבקשת יעל לאשר לה באופן יוצא מן הכלל את נסיעתה השנה, כי ע"י הנסיעה מטעם הסוכנות מפסיד יהושע את זכותו לנסיעה מטעם המשק. הדבר יובא להכרעה לאספה, תוך המלצה מצד המזכירות לאשר את נסיעתה של יעל.

נירית הגריל להוראה. ביה"ס מציע כי נירית תקבל בשנה הבאה את עבודה ההוראה באחת הכיתות הנמוכות, ע"מ לא להזדקק למורה מהחוף. כידוע לא קבלה נירית הכשרה, וביה"ס הציע שהיא תשתתף בשבוע השתלמות קיץ בימי החופש. דבר זה התנגש כמ"כ עם עבודתה של נירית במטע ולא הסתייע. בסוף יצאה נירית ל-3 ימי עיון מטעם הסמינר.

גיוסו של דודון גורלי לחיל-האוויר.
דודון עבר את המבחנים והמזכירות אישרה את גיוסו לחיל-האוויר. הדבר יובא להכרעה לאספה.

ימי עיון ונרפס של מועצת הפועלות - כבכל שנה עומדים לרשותנו 2 מקומות. סוכם על השתתפותן של רבקה פולק ושרה יבנין.

שיכון דתיקים. המזכירות סיכמה למסור למחלקת התכנון את החכנית החדשה של "דירה חצר", לשם תכנון מדויק וחמירי, כמו כן, לקבל הצעה מחיר מדויקת של דירה בבית של קומותיים. בינתיים אושרו לנו 8 יחידות דיוור לבניה מ י ד י ה , וחשוב לנו לא לאבד זמן. לכן הוחלט לגשת מיד להקמת 4 בנינים לפי חכנית הדירה בבנינים המוק-מים עכשיו, ולמצוא להם מקומות בחור השוכנים הקיימים, בהתאם להחלטת האספה מלפני כמה חדשים. הוטל על ועדת הבניה יחד עם ועדת המחנה לקבוע את המקום המדויק של כל בית ובית, ולהביאו לאספה לאישור.

קליטה: פונים אלינו כלי הרף משפחות ויחידים מן הארץ בבקשות לקבלם כמועמדים למשק. בינתיים נידחות כל הבקשות מחוסר שיכון.

הרכב המזכירות. סוכם לזרז בחירתו של מזכיר - המזכירות וועדת המנויים ביהד יבררו מי הם המועמדים. אחרי היבחרו של המזכיר החדש ישונו וידונו בסוגיה של שני מזכירים, או שמא מזכיר אחד.

בהקשר זה דובר על חולשתה של ועדת המנויים. שנים מהחברים החדשים הודיע מלכתחילה כי אין ביכלתם להשתתף בוועדה, והרכבה המצומצם נחלש עוד יותר על ידי גיוסם לצבא של דוב חב"ה, והיא עדין לא חזרה לפעילותה התקשנה.

התחילו טיולי החברים ל"גדה" ול"רמה" - יצת מחזור אחד של ילדים ומחזור אחד של חברים. אנא, שיחפו את היומן בושמיים. מחזוריים נוספים-בשבוע הבא.

מ ר א ס א ד

המחזה "מרא סאד" הוא יצירה מורכבת ומסובכת, אך בכל זאת ניתנת להגדרה מסוימת. דומני, כי לא נטעה אם נאמר כי על אף המסד הרעיוני-היסטורי אין היא חורגת ממחזות אחרים בני זמננו ביחס. של מחברה למחורו של האדם.

עמוד השדרה של המחזה הוא הויכוח בין מרא ודה סאד. מלבד דו-שיח זה מתרחש על הבמה כל מיני דברים הממחישים את דבריו של דה סאד ובעצם מהווים את עיקר המחזה.

הדרמה הכבירה של המהפכה הצרפתית העמידה שפע בעיות חברתיות היסטוריות והבליטה מספר רב של מנהיגים אשר גרמו לשפיכות דמים מדובה, אך גם דמם ניגר בסופו של דבר. נשאלת השאלה מדוע בחר פטר ווייס דוקא במרא ובז'אק רז כדברי המהפכה ולא בדנטון ורובספיר אשר שמותיהם ידועים הרבה יותר?

כידוע לא היה מרא בשלטון באופן ישיר ובאופן רשמי לא הוא הפעיל את הגילויטינה ואת הסינדר בבלל. הוא פעל יותר מאחורי הקלעים והיה לרוב באופוזיציה לשלטונות המהפכה היות שהשקפותיו היו יותר קיצוניות. לעומת זאת היתה השפעתו גדולה על המוני העם, ה"סנקילוטים" אשר, אעפ"י שלא היו מיוצגים באספה הלאומית ובקונבנט, היה בכוחם לפעמים להכריע על ידי לחץ והתפרצויות ספונטניות.

מרא היה שנוא לא רק על המלוכנים והז'ירונדיסטים (הפלג הימני של המהפכה) אלא גם על יתר חברי האספה הלאומית אשר בה היו מיוצגים הבורגנות ושרידי האצולה. אלה האחרונים, בניגוד לעמיתיהם. "המצוינים", נשארו בצרפת והעמידו פנים כאוהדי המהפכה. את צביעותם הוקיע לא פעם "מרא" בעחזונו "ידיד העם" שם גם חשף את מניעייהם האמיתיים לכל מיני ג'סטות כגון ויתור מרצון על זכויות פיארדליות וכו'.

ז'אק רז - בהצגה הוא מופיע בתור הכומר המטורף - גם הוא דמות היסטורית, היה מנהיגה של סיעה אשר כונתה "המשתוללים" או "המטורפים", בגלל דעותיהם הקיצוניות. קיצוניות זו התרכזה בעיקר בפירוש הסיסמה שויון, אשר בה דגלה המהפכה (חרות, אחוה, שויון). היינו שויון כלכלי לפי גירסתם, בניגוד ליתר המנהיגים, אשר פירשוה כשויון פוליטי בלבד.

ברור אם כן כי מחבר כגון פטר ווייס, סוציאליסט ומרקסיסט, מרגיש קרבה רוחנית יותר למרא ולז'אק רז מאשר לדנטון ורובספיר.

שרלוט קורדיי, הרוצחת הצעירה והחיננית, בת האצילים, הניכת מנזר ומושפעת מהז'ירונד, רוצחת מתוך נימוקים מוסריים, כפי שהיא חושבת, בראותה במרא את האחראי העיקרי לשפיכת דמים.

דה סאד פחות ידוע, אך גם הוא דמות היסטורית, מחבר סיפורים ומחזות, בילה את רוב שנותיו ככתיב סוהר או בבית משוגעים, מייצג גישה אינדיבידואליסטית מובהקת וכושרת בעיקר. דהיינו, באפשרות של שנוי לטובה.

כפי שכבר הזכרנו ידוע פטר ווייס כמרקסיסט ומקורב לחוגי השמאל המהפכני. לפי זה היה צריך מרא לבטא אותו בדיאלוג עם דה סאד. אולם המשקל המכריע במחזה ניתן לדה סאד והוא הדמות הפעילה ביותר. מתוך גרונו של דה סאד עולה הזעקה, כי האדם הוא חיה טורפת ומטורפת והדם הזורם בעבר כבהווה אינו, כפי שטוען מרא, אמצעי להשגת מטרה נעלה אלא הוא בטוי לעיוות מהותי בנשמתו של האדם; והסכנה האמיתית היא, כי האדם נהנה מהרצח ומהאכזריות.

לאור המבנה של היצירה "מחזה בתוך מחזה" (בתוך בית משוגעים - אגב, אין זה מקרה) אשר בו חפקיד הכמאי נמסר לדה סאד, מסתבר כי זה האחרון מבטא יותר את דעתו של המחבר.

יתכן כי כאן קרה לפטר ווייס אותו מקרה שקרה לסופרים אחרים אשר יצירותיהם האמנוניות שקפו דעות מנוגדות להשקפותיהם בחיי יום-יום; או שיש לקבל את הגירסא של חלק מהמבקרים, הטוענים כי יצירה זו היא זעקה ופניה לדכא את החיה שבנו.

מבחינה תיאטרלית העיקר אינו הדיאלוג בין דה סאד ומרא אלא המתרחש על הבמה על יד זה. כאן משתמש המחבר באמצעים אמנותיים של הגרולטקה המקורבליים כל כך בזמננו.

הארום הוא בן לוויה נאמן לרצה. הרעיון הזה מובלט בדמותה של שרלוט קורדיי אשר בין שדיה טמון הפגיון; וכמובן באורגיה המינית המתרחשת על הבמה, המובלטת על ידי מימיקה ומלולה בפזמון וולגרי.

בהצגה של התיאטרון התיפחי לא נלטו כוכבים, מלבד אולי אדיה אסטרק בדמות שרלוט קורדיי. אך היה פה לדעתי משחק טוב מאד של צוות ובלטה ידו ויוזמתו של הכמאי יוסף מילוא.

XXXXXXXX

ק ל ד ה

בבכתנו ללאה כהן, בסיימה את ביה"ס. לאחיות כאחות מוסמכת. בסתו היא תתחיל לעבוד במרפאה, ואנו מאחלים לה הצלחה וסיפוק, והרבה כח פיזי ונפשי. ננפשי.

ס י נ י

נכנסנו לסיני דרך ניצנה ובלינו את הלילה הראשון בנה מדבר בשם קסימה. היה זה משהו מיוחד לראות במדבר של חול עצי תמרים ולפעמים אף אקליפטוסים - אך אין זה הכל. למחרת המשכנו לקדש בניע ובדרך לשם אף ראינו שדות תירס שהיה עדין קטן, עצי זית רבים, מספר עצי רימון ושיחי גפנים - ומעין מים חיים. לא סבלנו כל הזמן מחוסר מים לשתייה, אך התלהבנו למראה מים זורמים.

עברנו במחנות הרוסים של האויב ולאורך כל הדרך נראו כלי נשק, מכוניות ותחמושת - שרופים, הרוסים, מפוזרים בשטח. בכיר-גפופה ראינו הרבה מחנות מסודרים בהם גושבים חיילים שלנו, ומיד כשמגיעים אל המחנה מחילים לחפש מכירים, מבקשים ומקבלים אוכל ודלק, ומחליפים חוויות. סיירנו בשדות התעופה בהם נראים מטוסי האויב השרופים - המרשים ביותר היו שרידי הליקופטרים ענקיים, עם רוטור (הכנפיים למעלה) ארוך במיוחד.

המשכנו למיטלה. את הדרך במיטלה קשה לחאר. ספרו לנו מקודם איך זה נראה, אנחנו מספרים לאחרים - אך אין זה ולא כלום. מכוניות ליד מכוניות, סנקים, תוחחים וכלים שונים מוערמים משני צדי הדרך; יש מקומות בהם פינו את הדרך ולא היה מקום ושמו מכוניות על מכוניות בקומות, ברזל שרוף ומפותל, מה שפעם היה מכונה - וזה לאורך קילומטרים. אין שם זכר לדרך האספלט שהיתהפעם, הכל הרוס - כשחתיינה השיקופיות אפשר יהיה לראות משהו מזה).

לקצה הדרומי של העלה סואץ הגענו בבוקר. עמדנו על יד המים ממש וראינו ממול חלק מהעיר סואץ, אנשים מסתכלים עלינו, מכוניות עוברות - והתעלה מפרידה. כשרואים זאת בפעם הראשונה - הרושם הוא גדול. המשכנו דרומה לאורך מפרץ סואץ, עברנו בערי הנפט של סיני, ערים חדשות, בתי מגורים בצורת שיכונים חד-גוונים. בצד דרום-מערב, מעבר לים, מבחינים בהרים - החוף האפריקאי של מפרץ סואץ.

בשעות שלאחר הצהריים נכנסנו בדרך המובילה למנזר סנטה קתרינה. עברנו נוה מדבר שנמשך כמה קילומטרים וגרים שם בדואים, יש עצי חמר לרוב, עזים מסתובבות, הבדואים מגדלים ירקות - וכל זאת כשמשני הצדדים מתנשאים הרי הגרניט. יש ודואים על סלע גרניט קבוצת עצי חמר, או שיה מדברי. אצל הבדואים ראינו מספר מכוניות, ואפילו שרקטור אדום!

למנזר עצמו הגענו בלילה, כשפנסי המכוניות מאירים את החומות. ישנו בחוף והשכם בכורך עלינו על הר קתרינה, הגבוה מהרי סיני, גבוה מהר משה, הוא הוא הר סיני. בדרך המובילה להר יש מעין ובדואים יושבים לידו, מגדלים עצי זית, תמרים ואגוזי המלך. השביל הוא עתיק יומין, מאות בשנים, בנה היטב, נוה ורחב. עולים כ-3 שעות, הסיום לפסגה הוא במדרגות, המאמץ הוא גדול, אולם כשמגיעים מסתבר שזה היה כדאי. נפתח אופק גדול ורחב, כל פסגות הגרניט פרוסות מתחה, וביניהם הר משה שהיה נראה כה גבוה לפני כן ועתה הוא מחתך - נוף דומם ומרשים.

במנזר קבלו אותנו יפה, נזיר הכיל והסביר הכל. ראינו מוזאיקות עתיקות, שיה שלפי הסבר שלהם הוא הסנה, את בורת הקבורה המיוחדת שלהם, כשהם מחזיקים את גולגלות הנזירים שמתו ואת עצמותיהם בבית מיוחד בחור גן, ומספר הקבורים בצורה זו מגיע ל-1000 ויותר. ראשנו את הספריה העתיקה, וחתמנו שמותינו בספר האורחים של המנזר. ראינו שם את החתימות משנת 1956 - הרבה שמות מוכרים.

המשכנו לשרם-אי-שייך. הים בסביבה זו מקבל צבע כחול עמוק במקום שהמים עמוקים, ותכלה בהיר במקום שהם רדודים, המעבר הוא פתאמי, והגוונים מיוחדים ביפים. בשרם-אי-שייך עצמו יש מפרצים נהדרים, אחד מהם רדוד והקרקעית חולית, המים שקטים ככבריכה. במיצרי טיראן ראינו את החותמים המצרים העומדים שם עוד מלפני 1956, משנה גדול ועצום החולש על המעבר הצר לאניוה שהוא עובר קרוב לחוף סיני. מעבר רואים את החוף הסעודי-הרים שוממים.

המשכנו לאורך החוף צפונה, לכיוון אילת, עד למקום בו מגיעים ההרים ממש עד לים ונופלים לתוכו, ואי-אפשר לעבור. ירדנו והסתובבנו על חוף הים שהוא מלא אלמוגים וצדפים יפים להפליא - חוף בראשית שיד אדם לא נגעה בו. אך להמשיך לא יכלנו ונאלצנו לחזור כלעומת שבאנו ולחזור בדרך הארוכה, מסביב. אולם הודות לכך הגענו לראס מוחמד, המקום הדרומי ביותר של חצי האי סיני, משם משתרע ים סוף הפתוח. בראס מוחמד ראינו מונגרובים - שיחים הגולים בחוף המים המלוחים הרדודים, בצדו התחתון של העלה ישנה שכבת מלה והשרשים מבצבצים מתוך האדמה כמקלות, לשם נשימה. השיחים מגיעים לגובה של 3 מטר ויותר.

בהמשך הדרך נכנסנו לאום-בוגמה, מכרות מנגן, עברנו קניון גרניט, קירוח גבוהים וקרובים מאד, הדרך מתפתלת ביניהם ומטפסת במעלה ההר עד למכרות. המכרות עצמם נמשכים לאורך קילומטרים, רואים כוכים גדוליטוקטנים, קרוניות, רכבת כבלים המובילה את הכרייה למטה עד לשפת הים, לנמל.

לאורך התעלה המשכנו עד קנטרה, ראינו את הגשר הנפתח למעבר אניות, ומעליו עוברת הרכבת.

דרך אל-עריש, רפיח ועזה חזרנו. התפעלנו מחוף הים של אל-עריש, עם שפע תורשות התמרים לידו. העיר היפה ביותר ברצועה היא עזה, אולם מבחינת רשמים ומראה אין הרצועה יכולה להשתוות עם סיני.

בימים בהם כל ידיעה בח שבוע היא מיושנת, וכל דבר בן 6 שבועות הוא כבר "היסטוריה" לעתים "נעים להיזכר", הננו רואים טעם לפרסם כאן "אגרת לחייל" שחובר, פורסם ונשלח בשבת, 3 ביוני, יומיים לפני פרוץ הקרב, בימי גיוס, צפיה ומתיחות. האגרת לא פורסמה ביומן, וגם לא הגיעה לתעודתה אל החיילים, במקרים רבים, מפאת הקרובה שפרצו. "לחיילינו כאשר הם, שלום!

כשבאים לספר על המצב בבית, מתעוררת בעיה: איך להבטיח לכם שהכ"ל בסדר - או לפחות כמעט הכל לגמרי בסדר - מבלי שחרגישו עצמכם נעלבים; מה, לא צריכים אנתנו? אנחנו, למעלה מ-60 מטובי בני המשק וחבריו, רכזי ענפים, בעלי תפקידים - אותנו אפשר להוציא ושום דבר לא קורה, כלום אינו מתמוטט?

תנוה דעתכם. נאצר הצליח כמה שאיש עוד לא הצליח: שומעים חבר'ה מכותה ההמשך אומרים: "בעצם חבל להפסיד את 3 השבועות האחרונים והמסכמים של שנה הלימודים". לעורר בהם את התחושה הבלתי אמצעית של כמיהה ללימודים - אין זה דבר קל ערך.

המשק מוצף כחות עזר. קבוצה רצינית של סטודנטים ובחוכה כמה בנוח, הלמידים מבי'ס "מבואה-ים" הבאים בבור וחוזרים אח'צ, קבוצת נוער עובד מקריה-מוצקין. קליטתם היעילה מוטלת בעיקר על הבנות - החברות במסע והבנות מתיחות ל"ב ו-י"א בכוחנה-בעזרתה הקבועה של רחל נהרי. הבנים עסוקים לרוב בעיבודים ובחשקאה ואינם מחפנים לעבודות המוניות. במסע המצב הגיע עד כדי כך שהפסקנו את גיוסי החברות בכוחנה נמשכה עבודת העישוב עד בלי די - העושים במלאכה בקביעות הם כיתה ט' ואליה מהנוער שאין להם ענף קבוע, 5 שעות ביום - ולא היא הדבר הזה קל בעיניכם - גם בעינינו הוא איננו קל, אבל הם עושים. ועל ידם מחולפים מדי פעם מחנות העבודה.

רצה מזלנו וברוב הענפים נשארו אחד או שניים מן החברים הצעירים בבית: רפת, מוסר, כדתנה, מטע, בננוח. עוד לא קראו להם. בימים הראשונים יכלה לראות את המחנה על פניהם; עתה הם השלימו עם גורלם ואנחנו אסירי חודה להם.

עיקר חיי הנפש הם על הדואר. אתה רואה בצהרים אם או רעיה וחיוך נסוך על פניה - הגיע מכתב. חודה גדולה מגיעה לצה'ל על שהם מאפשרים ביקורים בבסיסים והילדים הקטנים יכולים לראות כמו עיניהם אין אבא חי, איפה הוא נמצא, איפה הוא ישן ומי הם חבריו לאהל. "חסרה שם גננה" מספרת אתה החברות עם שובה מביקור, "כל כך הרבה ילדים קטנים ממנו כביס שם וכל כך הרבה דברים טובים הם מקבלים מהחיילים". בשבוע שחלף התחילו גם להגיע לחופשות של שעות ואפילו של יום, מספיקים ללבוש אזרחי, לבקר בענף.

כמו בכל הציבוריות הישראלית מורגש גם אצלנו ההשפעה המחנכת של המצב. קטנו עומת הלחם על יד המכונה, נזהרים יותר עם מים ועם חשמל, אנפים עוגות עם קצת פחות ביצים - וכל זה מבלי להפריע במשח למהלך החיים הרגיל. הגלידה ממשקת נאפילו השואים (על אפט ועל חמתם של המחמירים), על אף פצעי החפירות הנפערות עליהם - ומי יודע, אם המצב ימשך, יחכסו בודאי גבעות החול מידק ויוסיפו גרון חדש לנורף! בימים אלו, ב-17 חרמה המטבח מאפיה עוגיות, אוי ואבוי לאמא או לסבא שלא דואגה למנת הגלידה הלקוחה בחור הסיביר, ועוד.

מי ש"נשבר" לו מהו מן החיים האזרחיים, היה פרנטו. נודע לו כי באילוח נשארו 7 בחורים, קם ונסע לאילוח ועובד שם ברפת. כעבור ימים הגיע המק של אילוח והביא 14 עגלים למכירה (על פי הסדר עוד מימי שלום) ובחזרה הוא לקח - את הצ'לו! ועכשיו אתם מבינים כי פרנטו חתם שם קבע. כמו כן הוא לקח ארגזים וקרסולים עם פרי הדר עם פרי הדר ובנונה - מחנה המטבח למשק אילוח. והנה מה ששני הקליינים כותבים:

"עד לפני יומיים הייתה כאן צפיה להתפרצות הקרב. כלנו חשבנו שזו שאלה של שעות, ובינתיים עוד לא הספקנו להתחפר... שלשום, היום המתוח ביותר, עברנו ל-2 שליכות, פשוט ראיתי ששנינו יותר חשובים בהפירה העלית וכך עשינו, ובמדה שמתרפאים 2 בחורים ל-6 שחופרים הרי זה מקדם את הענין, ובערב החלוח הכי חשוב היה מוכנה. אתמול הגיעו על ידי הצבא 10 בחורים דחיים, הלמידו סמינר למורים, לעבודות ביצורים. זה מקל בהרבה ויעקב ואני חזרנו לטפל בענפי הרפת. אחרי יום מאומץ של הפירה הידים קצת קשה ואני חייב להתקונן לנגינה לקראת קבלת שבת".

"שמחנו מאד כשהגיע הצ'לו. לאבא יש פה בית מוזיקלי למדי, השכנה שלו היא קלדינטיסטית והם עובדים המון ביחד, ביום ששי תהיה הופעה הבלוזה".

אתמול הייתה צווחא - שרו ורקדו, גידדא מגל סיפר מהחורי, שתו קפה, אכלו עוגות - והעיקר - ביחד. האם הצעירה ביותר של גבעה-חיים (שרה כדורי) פתחה בהקראתה.

אמא ליזל מורסה לבס: כל מי שבא הביחה, ימצא קופסאות שימורים אצל חורני השלסון, בכל שעות היום והלילה. מי שזקוק לכסף, יפנה לבורך ק.

ד'ש מהלגיון. על אף מברקים ושלפונים מכל קצוות הכל, הם מחזיקים מעמד, חלק נסע, חלק יסע בשבוע הבא, אבל אחדים מחלמנים לחלוטין מהמצב ומפניות ההודים, ועזרתם חשובה.

ל ה ת ר א ו ת !

אנא, זכרו, אגרת זו משקפת את המצב מ-3 ביוני, לפני פרוץ הקרבות. לצערנו, לא היו אגרות נוספות.

ע. 3. 20

XXXXXXXXXXXX

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page.